

1929: druhý zľava J. Wünsch, prvý zprava L.Stárka

1929: sediaci - Dr. Nábělek, K. Liška, L. a M. Stárkovci
stojaci: Dr. Zvěřina, Wünsch, Sláva Wünsch, N. Veselová, J. Bezrouk

1941: lyžiari pred chatou 6. 12. 1941

*Pamätná tabuľa odhalená na Horskom hoteli
Kráľova studňa v roku 90.výročia postavenia
prvej turistickej chaty pri Kráľovej studni:*

Táto pamätná tabuľa, odhalená 21.10.2017,
je spomienkou na tých, ktorí pred deväťdesiatimi rokmi
vybudovali prvú chatu s prianím, aby prichýlila turistov,
putujúcich horským hrebeňom Velkej Fatry.

Prvú chatu pri Kráľovej studni postavil
v roku 1927 Klub československých turistov
v Banskej Bystrici zásluhou predsedu
Stredoslovenskej župy KČST Viliama Paulinyho
a predsedu Odboru KČST v Banskej Bystrici
Jána Wünscha.

Prvá chata KČST pri Kráľovej studni
zhorela 18.9.1927, desať dní
pred otvorením

Druhá chata KČST sprístupnená
4.11.1928, vypálená fašistami
počas SNP koncom roku 1944

Tretia chata KČST sprístupnená
12.6.1938, vypálená fašistami
počas SNP koncom roku 1944

VENUJE KLUB SLOVENSKÝCH TURISTOV LOKOMOTÍVA BANSKÁ BYSTRICA
A HORSKÝ HOTEL KRÁĽOVA STUDŇA

Realizované s finančnou podporou BBSK

**KLUB SLOVENSKÝCH TURISTOV
LOKOMOTÍVA BANSKÁ BYSTRICA**

Z histórie turistických chat pri Kráľovej studni 1927-1951

K 90. výročiu postavenia prvej turistickej chaty pri Kráľovej studni.
Vydané v roku 2017 s finančnou podporou:

**BANSKOBYSTRICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ KRAJ**

Z DÁVNEJ POVESTI O UHORSKOM KRÁĽOVI MATEJOVI KORVÍNOVI

Na poľovačke dakde v rozľahlom masíve Krížnej sa kráľ Matej rozhliadal, ktorou dolinou by najskôr zišiel k prameňu, keď vtom jeho kôň mocne zahrabol kopytom a vytryskla tam znamenitá voda na mieste, od vtedy nazývanom Kráľovou studňou.

CHATA PRI KRÁĽOVEJ STUDNI BOLA PRVOU CHATOU, KTORÚ DAL POSTAVIŤ BANSKOBYSTRICKÝ ODBOR KLUBU ČESKOSLOVENSKÝCH TURISTOV

Masív Krížnej patrilo k častým cieľom turistických a lyžiarskych výletov a členovia odboru KČST už od roku 1925 vyvíjali snaženia postaviť v tejto oblasti turistickú chatu.

Významnú podporu mali u predsedu Stredoslovenskej župy KČST Viliama Paulinyho, ktorý na výborovom zasadnutí župy 21. mája 1927 navrhol, aby bol plán a rozpočet útulne na Kráľovej studni daný na schválenie ústrediu KČST v Prahe. Bolo treba rozhodnúť o výbere miesta, zohnať potrebné finančné prostriedky, získať podporu mesta i verejnosti. Mestská rada 13. júla 1927 jednohlasne schválila prenájom pozemku v lokalite pod Smrekovicou za symbolický poplatok 2 koruny, poskytla peňažnú podporu a darovala drevo na šindľovú strechu.

Stavba rýchlo napredovala aj vďaka osobnej angažovanosti predsedu Odboru KČST Jana Wünscha a už na jeseň roku 1927 boli práce ukončené. Prízemná zrubová chata mala kuchynku, dve nocľahárne a terasu. Mala byť dôležitým strediskom nielen vo Veľkej Fatre, ale aj v širšom regióne, s prístupom z pohronskej i turčianskej strany.

Krátko pred slávnostným otvorením, ktoré malo byť 28.9.1927, prišla šokujúca správa o požiari, pri ktorom chata do základov vyhorela. Príčina požiaru sa nezistila. Povrávalo sa, že možno pastier si za nečasu na otvorenej terase rozložil oheň a vietor ho rozšíril na zrubovú chatu.

Odbor KČST sa obrátil na verejnosť s prosbou o pomoc pri zbierke na výstavbu novej chaty. Banskobystrická verejnosť aj priaznivci z celej republiky, prijali túto správu s veľkou účasťou a miestne **Hronské noviny priebežne uverejňovali prehľad o zbierke na stavbu novej chaty.** Prispeli Četnické stanice z Harmanca, Starých Hôr, Mošoviec, Štubnianskych Teplic, Korytnické kúpele, Ústredné nakladateľstvo a knih-

kupectvo učiteľské v Banskej Bystrici a medzi prispievateľmi boli tiež známe **bystrické osobnosti**: bankový riaditeľ Viliam Pauliny, lekár MUDr. Ludvík Nábělek, lesmajster Ing. Vojtech Bukovčan, hudobný skladateľ Viliam Figuš-Bystrý, richtár František Mesík-Vajda, radvanský továrnik Július Markovič a mnohí iní.

Na jar roku 1928 sa začalo s výstavbou novej chaty, ktorá bola dokončená pred príchodom zimy. Postavená bola trochu nižšie ako pôvodná, znovu mala drevenú konštrukciu a v jej blízkosti bol prameň pitnej vody. Na prizemí boli 4 miestnosti a krytá veranda a na poschodí 2 veľké miestnosti. Kapacita chaty bola 60 osôb.

Slávnostné otvorenie chaty sa konalo 4. novembra 1928. Napriek zlému počasiu, hustému dažďu a nepriehľadnej hmle prišlo okolo 150 priateľov turistiky z celého kraja. Všetci ocenili najmä skutočnosť, že nová chata je dôležitým krokom k sprístupneniu Veľkej Fatry pre turistický ruch a rozvoj pešej i lyžiarskej turistiky.

Zariadenie chaty bolo skromné, spalo sa na slamníkoch položených na podlahe, vždy bola však pre návštevníkov pripravená dostatočná zásoba dreva. Krajský úrad v Bratislave udelil v apríli 1930 pre chatu aj výčapnícku licenciu a v máji 1931 odbor rozhodol, že sa jedna z miestností nocľahárne zmení na reštauračnú miestnosť. V roku 1933 sa prestavbou podkrovia zvýšila ubytovacia kapacita na 70 osôb. V roku 1934 bol zavedený vodovod, pristavaná dreváreň, aj úschovňa a žehliareň lyží. Upravili sa tiež prístupové chodníky a lyžiarska trasa cez Krásny Kopec ku Kráľovej studni.

Záujem turistov o ubytovanie v tejto časti Veľkej Fatry bol pre banskobystrický odbor KČST podnetom pre prístavbu ďalšej chaty. Bola to už v poradí tretia turistická chata pri Kráľovej studni a jej slávnostné otvorenie sa konalo 19. júna 1938.

V dôsledku politickej situácie v roku 1939 končí KČST svoje pôsobenie na Slovensku a turistické chaty prevzal nový Klub slovenských turistov a lyžiarov.

Chatári, ktorí pôsobili na turistických chatách pri Kráľovej studni :

1929-1930 Emil Chladný, 1930-1934 František Mócik, 1934-1937 Karol a Jozef Chladný, 1937-1944 Juraj Caban.

Počas SNP boli mnohé turistické chaty v slovenských horách základňou pre partizánske oddiely a stali sa aj častým cieľom útokov fašistických vojsk.

Bojom vo Veľkej Fatre padli za obeť koncom roku 1944 aj obidve chaty pri Kráľovej studni.

Ruiny obidvoch chat pri Kráľovej studni odfotil koncom marca 1946 JUDr. A. Kovalík, počas lyžiarskej túry bystrických turistov na Krížnu a Kráľovu studňu.

Po vojne sa začalo v roku 1947 so stavbou novej chaty pri Kráľovej studni, slávnostne sprístupnenej 29. augusta 1951. Tento objekt, v ktorom je dnešný Horský hotel Kráľova studňa, patrí už do novodobej histórie veľkofatranskej turistiky.